

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

2023-05-16

Plan- och bygglovsavdelningen

Ann-Mari Lindberg

044-132626

Ann-mari.lindberg@kristianstad.se

Byggnadsnämnden

Remissvar avseende Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan; med konsekvensutredning

Dnr BN 2023-0583

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till Byggnadsnämnden

Att byggnadsnämnden godkänner miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till yttrande i enlighet med detta tjänsteutlåtande 2023-05-16.

Sammanfattning

Kristianstads kommun har beretts möjlighet att lämna synpunkter på Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan; med konsekvensutredning. Kristianstad har tre huvudsynpunkter

- Kristianstads kommun har använt Boverkets ÖP-modell 2.1 och ser fördelar med delar av arbetet.
- Föreskrifterna saknar samverkan med övriga statliga myndigheter och lösningar på de problem som finns i samverkan med dessa myndigheter.
- Föreskrifterna fokuserar på programutveckling i en snäv tidplan, det saknas perspektiv utifrån kommunernas olikheter och mål med den översiktliga planeringen.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande 2023-05-16
Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan; med
konsekvensutredning.

[Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan - Boverket](#)

Ärendet

Boverkets förslag

Riksdagen har gett regeringen i uppgift att lösa en digital samhällsbyggnadsprocess. I början av februari 2023 tog regeringen beslut om en ändring i plan- och byggförordningen. Regeringens beslut innebär att alla översiktsplaner som påbörjas före 1 januari 2027 ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt, vilket är en del i ett arbete med att Sverige ska ligga i framkant när det gäller digital utveckling. I linje med detta har regeringen gett Boverket bemyndigande att skriva föreskrifter för översiktsplan, vilket regleras genom 10 kap. 31 § PBF. Syftet med föreskrifterna är att översiktsplanens information ska kunna utbytas digitalt. Författningen ska ge möjligheter till en fortsatt digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen. Boverkets förslag till föreskrifter för digital översiktsplan syftar till att bidra inom åtta områden i samhällsplaneringen.

Föreslagna föreskrifter ska;

- Ge stöd till kommuner att uppfylla lagkrav,
- Möjliggöra att återanvända information,
- Möjliggöra gemensamma systemlösningar,
- Möjliggöra analyser,
- Möjliggöra mellankommunal och regional samordning,
- Möjliggöra utbyte av information med andra aktörer,
- Möjliggöra nationellt tillgängliga översiktsplaner,
- Effektivisera myndigheters och andra aktörers arbete.

Boverket har tagit fram ett förslag till föreskrifter för översiktsplan som preciserar kraven i 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. Föreskrifterna ska stötta kommuner i hur de ska uppfylla kraven. Föreskrifterna innehåller regler om hur informationen i en digital översiktsplan ska definieras och identifieras.

Översiktsplaner berör många delar av statens och regionernas verksamhet. Ett enhetligt system för översiktsplaners information underlättar möjligheten att söka ut informationen och ger förutsättningar för att effektivt göra nationella och regionala sammanställningar. Boverket bedömer att efterfrågan på digitalt lägesbestämda statliga planeringsunderlag troligen kommer att öka som en följd av föreskrifterna.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 maj 2024 och sammanfattas kort nedan.

Förslag på övergripande bestämmelser är att en översiktsplan ska vara digital och möjlig att återge i sin beslutade form. Översiktsplanen ska vara lägesbestämd och informationen i översiktsplanen ska vara kopplad till kommunens namn, antagandebeslutets diarienummer, länsstyrelsens granskningsyttrande samt datum när antagandebeslutet fick laga kraft.

I de fall kommunen bedömer att lägesbestämd digital information äventyrar rikets säkerhet gäller inte skyldigheten med lägesbestämd digital information.

Boverkets förslag till Öp-föreskrifter omfattar dels utvecklingsinriktning dels mark och vattenanvändning. Utvecklingsinriktning redovisas avseende Bebyggelsestruktur, Kommunikationer, Grön- och Blåstruktur samt annan utvecklingsinriktning. Öp-föreskrifter avseende mark och vattenanvändning omfattar en stor mängd användningar där skillnaden i skala sträcker sig från "Landsbygd" till "kontor".

Boverket ser det som troligt att kravet från staten, som ställs i plan- och byggförordningen (2011:338) om att översiktsplaner ska behandlas och tillgängliggöras digitalt, kan komma att öka kommunernas förväntningar på de statliga myndigheterna och regionerna, att också göra en digital omställning. Digitala planeringsunderlag skulle medverka till en effektivisering av översiktsplaneringen och föreskrifterna kan hjälpa till att driva på den utvecklingen.

Synpunkter

Samrådsprocessen och genomförandet av digital översiktsplan

Kristianstads kommun har använt sig av Boverkets digitala Öp-modell 2.1 i sitt pågående arbete med ändring av översiktsplanen för Åhus. Boverkets förslag till föreskrifter om digital översiktsplanering har testats och erfarenheten är att medborgarna hanterar materialet väl men statliga myndigheter och arkivlagstiftningen har inte möjlighet att hantera det digitala materialet. Det är viktigt för fortsatt utveckling av Boverkets ÖP modell att myndigheter som hanterar de kommunala översiktsplanerna finns med under utvecklingsarbetet och är beredda att anpassa sina arbetssätt för att uppnå regeringens förväntningar på översiktsplanerna.

För att säkra genomförande och användbarhet av föreslagna föreskrifter ser vi först och främst behov av samråd och samarbete mellan Boverket och andra statliga myndigheter som berörs av förslaget, så som Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Länsstyrelserna med flera. Förankringen är ett första steg för att kommunerna därefter ska kunna ge konstruktiv kritik i en mer detaljerad nivå.

Vår bedömning är också att det är olämpligt att samtliga kommuner ska sammanställa statliga planeringsunderlag och göra dem digitalt tillgängliga samt avväga vad som är möjligt att lägesbestämma utifrån ett säkerhetsperspektiv.

Vi anser också att möjligheten att förstå och använda översiktsplanen försvåras om flera olika användningar tillåts att överlappa varandra. Det finns också en risk att tolkningen av översiktsplanerna försvåras eller blir missvisande, när kommunen ska färgsätta markanvändningen enligt eget tycke i markanvändningskartan. Föreslagna föreskrifter ger även möjligheten till olika namnsättning i markanvändningskartan och identifikationen vilket försvårar den mellankommunala tolkningen.

Värdera och rangordna syften

I förslaget presenteras åtta olika syften med en digital enhetlig översiktsplan för hela landet. Flera av syftena möjliggörs redan med dagens översiktsplaner. Syftesbeskrivningen saknar tydligt fokus och följs inte upp i föreslagna föreskrifter.

Föreskrifternas innehåll digital nomenklatur

Förslaget omfattar flera olika typer av identifikationer för mark- och vattenanvändning. Som exempel finns landsbygd, skogsbygd och jordbruksbygd där beskrivningen visar att landsbygd kan innehålla såväl skogsbygd som jordbruksbygd. Syftet med enhetlighet i ett nationellt perspektiv försvåras i den rika mängd identifikationer som föreslås. Det finns också en risk att missa någon markanvändning genom att vara alltför detaljerad i identifikationerna.

För att digitala översiktsplaner ska bidra till nationella analyser med hög kvalité bör olika markanvändning redovisas utifrån likartade förutsättningar. Vi ser en problematik kring den mer detaljerade skalan och det bör utredas mer vilken nivå som ska omfattas av digital översiktsplan för nationella analyser och informationsutbyte.

Tommy Danielsson
förvaltningschef

Daniel Wasden
planchef

Ann-Mari Lindberg
planarkitekt

Beslut expedieras till

Beslut inklusive tjänsteutlåtande till Boverket remiss@boverket.se. Ange diarienummer 2787/2022.